

Kiadja: A FÖLDMIVELÉSÜGYI M. KIR. MINISZTERIUM
AZ „ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET“ HIVATALOS KÖZLÖNYE

MEGJELENIK minden hó 1-én és 15-én.
Az Országos Halászati Egyesület tagjai ingyen kapják.
Nemtagoknak előfizetési díj: Egész évre 6 K, fél évre 3 K

Szerkeszti: RÉPÁSSY MIKLÓS.
Szerkesztőség: Budapest, V. Üszök-utca 19. szám., IV. emelet.
A lapra vonatkozó mindennemű közlemények a szerkesztőséghez intézendők.
Hirdetéseket a lap számára a „Patria“ r.-t. Budapest, Üllői-út 25. vez fel.

TARTALOM: Hivatalos rész. — A népesítésre való pontyivadék felnevelése. *Rm.* — A hirschbergi nagy tó biológiai vizsgálata. *Dr. U. E.* — Magyar édesvízi halhatározó. (Folytatás.) *Unger Emil dr.* — Tengeri halászat Fiume környékén. — Társulatok. Egyesületek. — Vegyesek. — Hivatalos árjegyzés. — Hirdetések.

HIVATALOS RÉSZ.

A m. kir. földművelésügyi miniszter a *Balaton halászati társulat* módosított alapszabályait az 1918. évi 1644. szám alatt kelt elhatározásával jóváhagyta.

A népesítésre való pontyivadék felnevelése.

A mi a mezőgazdánál a vetőmag, az a tógazdánál a halasításra való ivadék. Mag nélkül nem lehet vetni; vetés nélkül nem lehet aratni. Ivadék nélkül nem lehet halasítani; a néptelen vízben pedig nem lehet halászni. Aztán meg mentől jobb fajta, mentől egészségesebb a vetőmag, annál bővebb aratás ígérkezik. Épp úgy a halászatnál: mentől nemesebb, életerősebb az ivadék, annál bővebb haltermést várhatunk.

Igen természetes tehát, hogy a tógazdasági üzemeknek az ivatás s az ivadéknevelés mindig a legnagyobb gondosságot igénylő részlete volt. De a siker bizony sokszor még a legnagyobb gondosság mellett is elmaradt, egyrészt, mert a természetnek az ember hatalmán kívül eső, nagyon sok tényezőjétől is függ, másrészt, mert bizony valami tökéletesen még mindig nem ismerjük ezeket a tényezőket s így ezért sem számolhatunk mindenikükkel.

Szóval a halasításra szánt ivadék felnevelése és biztosítása, különösen a gazdasági szempontból elsősorban figyelembe jövő pontytenyésztésnél máig is a legnehezebb s éppen nem mindig biztosan megoldható feladatok egyike. Foglalkoztatja is a szakköröket állandóan.

Nemrégiben a német halászati egyesület tógazdasági bizottságának megbízásából írt a dologról *von Zehmen* erdőmester, ismert német haltenyésztő („Über Aufzucht von Besatzfischen“. *Fischerei-Zeitung*. 1918. Nr. 24.).

Mindenekelőtt figyelmeztet arra, hogy a ponty egy nyaras ivadéka *télen át is táplálkozik*, ellentétben a kifejlett példányokkal. Ha télen frissen fogott egy nyaras pontyok gyomortartalmát vizsgáljuk, mindig találunk abban természetes haltáplálékot: alsóbbrendű rákokcskákat és egyebeket. Ha az ilyen halakat olyan rekeszbe teszszük, a melyek falát sűrű szövet alkotja úgy, hogy víz juthat a rekeszbe, de haltáplálék nem, akkor az előzőleg felvett táplálék emésztésének tartamát is megfigyelhetjük. Természetes, hogy az sokkal lassúbb télen, mint nyáron; körülbelül annyi napig tart a hidegben, ahány óráig a melegben. Mindebből pedig az következik, hogy az egy nyaras ivadéknak, hogy jó életerős maradjon, télen át is bizonyos mennyiségű eleségre van szüksége.

Ez a táplálékszükséglet, magától értendő, csak fokozódik, ha a víz aztán melegezni kezd, tavaszkor és ha az apró halak étvágyuk kielégítésére elegendő takarmányt nem találnak, fejlődésükben, növekedésükben elmaradnak.

Mindezeket megállapítva, *Zehmen* helyteleníti azt a most szokásos eljárást, hogy az egy nyaras pontyivadékokat az áttelelés után télen át szárazon tartott nyújtó tavakba helyezik ki. Az ily módon kihelyezett anyagnál gyakran tapasztalható nagymértékű elhullást annak tulajdonítja, hogy az így kihelyezett anyag a frissen duzzasztott tóban nem talál azonnal elég táplálékot, éheznek, elgyengül s nagymértékben pusztul. A sokszor észlelt kopoltyúpenész (*Gyrodactylus*) is az ilyen kevésbé ellenálló anyagon vett leginkább erőt.

Ezeket tapasztalva s megfigyelve, *Zehmen* az egy nyaras ivadékokat nem halászsza le, hanem *két évig* hagyja ugyanabban a tóban, a melybe mint zsenget az ivótóból behelyezte. A mint megjegyzi, eleinte aggodalmi voltak, vajjon nem lesz ez az egy tóban való tartás két éven át a halak gyors növekedési képességének hátrányára, különösen, ha sűrű a

népesítés s így a halak számához aránylag majd kevésbé válik a táplálék. Azt tapasztalta azonban, hogy legfeljebb kisebbek maradnak a halak, de a következő, vagyis harmadik esztendőben, ha táplálékban bő tóba jutnak, kifogástalanul nőnek. Zehmen ezt a megállapítást egyébként hazai tapasztalataink is teljes mértékben igazolják.

Zehmen eljárása ellen, a mint ő maga is felhozta, a legkomolyabb ellenvetés az, hogy a mellett egyáltalán nem tudjuk előre, hogy darabszám szerint mennyi ivadék is fog a *harmadik* évi népesítésre rendelkezésünkre állani. A kifogás helytállóságát Zehmen is elismeri, de megjegyzi, hogy ez a bizonytalanság az eddigi eljárásnál is megvolt akkor, a mikor a tavasszal kihelyezett egynyarasoknál olyan nagy volt a kallódás a már kifejtett okokból. Arra, hogy a második nyár végére előre meghatározott súlyú ivadékot kapjon, nem fektet súlyt. Számítása a következő: Jól előkészített, trágyázott nyujtótóban hektáronként 400 kg. természetes halhúshozamra számít. Két év alatt tehát 800,000 gramm súlyúra nő a behelyezett zsenge ivadék. Ha egy hektárra 10,000 drb került s mind megmaradt, akkor az átlagsúlya 80 gramm lesz, ha csak 5000 kerül ki a tóból, akkor egyenként 160 grammot nyomnak, végre ha a 10,000-ból csak 2500 drb maradt, akkor 320 gr. lesz az átlagos súlyuk. Zehmen még a 8 dekás *kétnyaras* anyagot is kitünőnek tartja, szemben az eddigi *egynyarasokkal*. Ha pedig a legnagyobb számított veszteség állana be, vagyis csak $\frac{1}{4}$ -része maradna meg a kihelyezett anyagnak, akkor meg oly nagyra nőttek, hogy a következő *harmadik* nyár után már piacra vihetők. De ha a középerértéknél maradunk, akkor is a 160 gr. súlyú kétnyarasak *két év* multán, mint *négynyaras ivartermékekkel telt* pontyok az átlagosnál jobb áron értékesíthetők. Zehmen a maga gazdaságában 40 ár nagyságú lapos tavakban ívatja a pontyait s az ivadékot áthelyezi, a mikor már ezt a tavat kiélték; akkor már körülbelül 2 cm. hosszúak. Innét 4—5 hektár nagyságú nyujtótóba kerülnek és pedig hektáronként 10,000 darab; ott maradnak aztán két nyáron át.

Zehmen eljárásának előnyét annak egyszerűségében, az ivadék kémelésében, a mennyiben a többszöri lehalasztást elkerüli s végül abban látja, hogy a nyujtótó első nyáron fejlődött természetes haltáplálékát a tóban tartja a következő nyárra is. Ha a tavat jól előkészíti, akkor aggodalom nélkül tarthatja két télen át víz alatt; nem kell féltetni, hogy elvadul, vagy elsavanyodik.

Zehmennek ezek a fejtegetései mindenestre figyelemre méltók, de eljárását, hazai viszonyaink között, nem lehet szó nélkül alkalmazni.

A mint cikkéből kivehető, bár kifejezetten sehol nem hangsúlyozza, ő ugyanannyi pontyivadékot tesz ki ugyanoly nagyságú tóba két évre, mint a mennyit az eddigi kifogásolt eljárás szerint egy évre tettek abba. Vagyis ő az egynyaras ivadékot, kétnyarassal akarja pótolni s így lesz az ő üzeméből tulajdonképp négyéves, négynyaras üzem. Mert hiszen, a mint ő mondja, háromnyaras korában csak akkor értékesítheti a halat, ha az első két évben nagyon nagy a kallódás s a kétnyaras anyag átlagsúlya annál fogva elég nagy arra, hogy a harmadik nyáron fogyasztásra való árúvá fejlődjék. Máskülönben meg kell várni vele a negyedik nyarat.

A mi tógazdaságaink igen jelentékeny részénél az üzem csak kétnyaras, a Zehmen-féle eljárásra tehát nem igen érnék rá.

De hát talán nem is éppen a két éven át egy tóban való tartás a lényege a dolognak. Inkább az, hogy

télen át el ne gyengítsük az egynyaras ivadékot. Ez pedig bizony a nálunk szokásos telettési eljárásnál, a mikor tulajdonképp nem telettő tavakba, hanem rak-tározó medenczékbe zsúfolják az ivadékot, nagyon könnyen megesik.

Ezt az ivadék számára feltétlenül rossz telettési módszert igyekezzünk elkerülni. Az ivadékot télire is olyan tavakba helyezzük, a hol természetes viszonyok között érzi magát, a hol a téli szükségletének megfelelő természetes haltáplálékot is megtalálja. De hogy ezt megtehesük, nem kell abban a tóban maradnia, a hol az első nyáron volt. Legegyszerűbb, ha már *őszkor*, közvetlenül a lehalasztás után behelyezzük abba a tóba, a melynek népesítésére a következő esztendőben szánva vannak. Persze ennek az az előfeltétele, hogy ezekben a tavakban a téli időjárás bajt ne okozhasson. De hát kissé nagyobb terjedelmű s vízzel elég jól ellátható tavaknál efféléttől nem igen kell tartani. Ennél az eljárásnál mindenestre elesik a Zehmen-féle eljárás ellen felhozott legkomolyabb ellenvetés, hogy t. i. nem tudjuk, hányadán vagyunk az ivadékkal. Az őszi lehalasztásnál darabszám s átlagsúly szerint számba vehetjük s üzemtervünket ahhoz képest állapíthatjuk meg. Magától értetődik, hogy a lehalasztás tartama alatt, míg az teljesen befejezve nincs, az ivadék kár nélkül el lehet néhány napig jóvizű raktártavakban, a honnét aztán az egyes előkészített tavakba a szétosztás megtörténhet. Azt is felesleges talán megjegyezni, hogy ilyen üzemenél elsősorban a piacra való anyag kerül lehalasztásra s legkésőbb az ivadék, a mikor már a hízlalótavak üresen állanak, illetőleg vízzel újra megtölthetők.

A tógazda belátásától függ aztán, hogy egyes tavaknál a télen át víz alatt való tartással meddig mehet.

Segíthet egyébként a dolgon úgy is, hogy az ivadékot *egy* tóban teletteti át, azért, hogy a többi télen át kiszárita. A halakat aztán tavasszal osztja szét. A tóban át-telett ivadék nem gyengül el, ha még oly zsufoltan is volt ott, mert téli időre elég táplálékot találhatott. A tavak megtöltése nálunk aztán elég korán megtörténhet, úgy hogy a tavasszal kihelyezett anyag már azokban is elég táplálékot fog találni.

Annak a sokszor tapasztalt nagy elhullásnál a tavasszal kihelyezett egynyaras ivadék között nem is mindig az éhezés szerepel legfőbb okként, mint a hogy azt Zehmen hiszi, hanem sokkal inkább a rosszul kiválasztott idő. *A rossz időjárás.* A pontyivadék legnagyobb veszedelme, ha a mély telettő medenczéből vagy telettő tavakból enyhe napon kikerülve a lapos sekély tenyésztőtavakba, hirtelen hidegre, zordra fordul az idő. Ilyenkor csaknem biztos a pusztulása. Ha tehát a tavaszi kihelyezésekkor ilyen időváltozás fenyeget, vagy már be is áll, azonnal hagyjuk abba a kihelyezést s várjuk meg ismét az állandó, enyhe időt. Sokan nem is hiszik, mennyire kényes az az egyébként szívósnak látszó, mindig vízben élő állat a hőmérséklet hirtelen változásai iránt! *A meghűlés* nemcsak a melegvérű állatoknak, de a „hidegvérű“ halmak is egyik legnagyobb veszedelme.

Még előzőleg a telettetés idején is nagyon vigyáznunk kell arra, hogy az enyhe időnél bekövetkező hóolvadás alkalmával lefutó jeges víz le ne hűtse hirtelenül a telettő medenczék vizét. Az ilyenkor *meghűlt* ivadék, ha nem is pusztul el azonnal, nem lesz életképes s ha kikerül a tavakba, csak csalódás jár a nyomában.

Rm.

A hirschbergi nagy tó biológiai vizsgálata.*)

Hirschberg ugyan messze esik tőlünk, Csehországban, mégis szólnunk kell tavaról, mert nagyszerű példája annak, hogy a kis kezdetből miképpen fejlődhetik nagyszabású tudományos tevékenység. Még 1899-ben történt, hogy *Lendenfeld*, a prágai német egyetem zoológiatanára a 350 hektár területű hirschbergi tavat biológiai szempontból vizsgálgatni kezdte. Néhaj gróf Waldenstein, a kinek a tó vadászterületül szolgált, nemcsak megengedte, de erdészeti és gazdasági alkalmazottait utasította, hogy minden módon támogatásban részesítsék ezeket a tudományos vizsgálatokat, melyek költségeit részben a „Gesellschaft zur Förderung deutscher Wissenschaft, Kunst und Literatur in Böhmen” című társulat viselte. 1903-ban a nevezett tanár és demonstrátora által négy éven át gyűjtött vizsgálati anyagot — 80 kvantitatív és 22 kvalitatív planktonpróbát — átadta dr. V. Langhans magántanárnak, a ki 1905-től kezdve még alaposabban folytathatta a munkát, mert sikerült munkatársakul megnyernie dr. Paschert, a kiváló planktonbotanikust és dr. Müllert, a geológust, továbbá dr. Hönigschmidet, majd helyette dr. Wittmannt mint vegyészt, a ki a bécsi Landwirtschaftliche Versuchsstation vezetőségének engedelmével és támogatásával mint ez intézet tisztviselője végzi a vizsgálatokat. Ennek a helyes munkafelosztásnak szép eredményeképpen látott napvilágot még a háború előtt Paschertől: „Chrysomonaden, I. Heft des Botanischen Teiles”, Müllertől „Der geologische Aufbau des Hirschberger Teichgebietes”. A háború a további munkák kiadását egyelőre megakasztotta.

A kisebb értekezések egész sora jelent meg azonban a háború alatt is több szerzőtől, a mi a munkamegosztáson kívül annak a körülménynek köszönhető leginkább, hogy már 1907-ben lehetővé vált a helyszínén való laboratóriumi tevékenység is, a mennyiben gróf Waldstein az uradalmi igazgatóság épületében két helyiséget adott laboratóriumi czélokra, 1911-ben pedig Langhaus Hirschbergben egy ház egész első emeletét és két földszinti helyiséget bérelt, összesen 10 szobát a helyszíni biológiai állomás czéljaira, hol több tudományos intézet munkahelyeket bérelt. Prágában külön egyesület is alakult „Verein zur Förderung der biol. Station Hirschberg” címen az intézmény támogatására, mely most már nemcsak a hirschbergi tóval, hanem a környék más tavainak és az ottani tógazdaságoknak vizsgálatával is foglalkozik. Berendezése, tudományos műszerekkel való felszerelése mintaszerű s ezt osztrák czégek (Reichert Bécsben és Wondrusch Prágában) adományozták (!). A Waldstein grófi ház pedig azóta sem szűnt meg támogatni a tudományos intézményt. Így szokott szilárd alapra szert tenni mindenfelé a — külföldi hidrobiológiai kutatás.

Dr. U. E.

Magyar édesvízi halhatározó.

Irta: Unger Emil dr. (Folytatás.)

Barbus fluviatilis — Rózsás márna. — Brána, Harcsaponty, Marczihal, Marina, Márna, Martikeszeg, Merenne, Nagy Marczy, Rózsahal, Tótkeszege, Zsidóhal.

Barbus petényi — Petényi márna. — Bartafiú, Semlehal, Semling, Semlyéng, Zsemlehal, (Zsemle), Zsemlelék, Zsemlehal.

Blicca björkna — Ezüstös balin. — Balin, Bolén, Bordély (?), Dobóka, Dobókakeszeg, Gyöngyhal, Jegeskeszeg, Tányérkeszeg, Tányérhal.

Carassius vulgaris — Széles kárász. — Karász, Kárász, Karics. *Chondrostoma nasus* — Vésétt ajkú paducz. Ónhal, Paducz, Padusz, Palucz, Paticz, Patus, Petenye, Podvizhal, Potoz, Potoznak, Sodronypaducz, Stenger, Szentgyörgypaducz, Tiutafosó, Tintahal, Tintáshal, Végsóhal.

Clupea cultriventris, Clupea delicatula. — E heringfajoknak magyar nevei nincsenek.

Cobitis taenia — Vágócsik. — Fövényvágó, Halbába, Jégfűrőhal, Kircza (?), Kőfűrő, Kőharapó, Kővágó, Pe... avágó, Pi... a nyaló, P... csavágó, P... arágó, P... areszelő, P... avágó, Sibrikhal, Vágóhal.

Cottus gobio — Botos különte. — Békahal, Boti, Botos, Butikóhal, Ebhal, Kőölönte, Koltó, Kophal, Kopsa, Kutyahal, Ördögghal.

Cottus poecilopus — Czifra különte. — Népies neve nem ismeretes.

Cyprinus carpio — Tópony. — Dunaponty, Ponty, Potyka, Pozsár, Tőpotyka; fajtái: Csupaszponty, Királyponty, Magyarponty, (= Karcsponty), Tükrősponty, (= Királyponty); ivadéka: Babajkó, Pontyfi.

Cyprinus carpio × *Carassius vulgaris* — Pontykárász. — Kárász-ponty. (Korcs.)

Esox lucius — Közönséges csuka. — Csuka, Közcsuka.

Eupomotis aureus — Amerikai naphal. — Czifrakárász, Naphal.

Gasterosteus aculeatus — Tüskés pikó. — Népies magyar neve nem ismeretes.

Gasterosteus platygaster. — Magyar neve nincs.

Gobio fluviatilis — Fenékjáró külö. — Göbhal, Gobhal, Goboly, Göcze, Grúz, Gulúz, Hajas kövihal, Héjjas kövihal, Kőhal, Küllő, Sármászó szaka, Tergélye.

Gobio uranoscopus — Felpillantó külö. — Népies magyar neve nem ismeretes.

Gobius cephalarges, Gobius fluviatilis, Gobius trautwetteri. — E gébfajoknak magyar nevei nincsenek.

Gobius kessleri — Kesslergéb. — Népies magyar neve nem ismeretes.

Gobius marmoratus — Tarka géb. — Népies magyar neve nem ismeretes.

Idus melanotus — Ónos jász. — Jászkeszeg, Ónkeszeg.

Leuciscus delineatus — Kurta baing. — Magyar népies neve nem ismeretes.

Leuciscus rutilus — Veresszárnyú konczér. — Bodorka, Bőke, Búke, Bírke, Göndér, Ónhal, Pápakeszeg, Tamáskeszeg, Veresszárnyú keszeg, Veresszárnyú jász, Vörösszárnyú konczér.

Leuciscus virgo — Leánykonczér. — Dobáncs, Dóbár, Leányhal, Nyerfli, Szűzhal, Szűzleányhal.

Mikropterus salmoides — Amerikai pisztrángsüger. — Pisztrángsüger, Sügérpisztráng.

Lota vulgaris — Tarka meny. — Kutyahal, Méhal, Menyhal, Ményhal, Nagyagyúhal, Törzsökhal.

Lucioperca sandra — Fogassüllő. — Fehérhúsú csuka (könyvnev), Fogas, Süllő, Süll, Szellő.

Lucioperca volgensis — Kőszüllő. — Bandár, Tarkaszüllő, Tót-süllő, Vadszüllő.

Misgurnus fossilis — Réti csík. — Csík, Halcsík; fajtái: Barnacsík, Csíkdáma, Csíkkirály.

Nemachilus barbatulus — Kövi csík. — Bajuszos orsó fark, Gömőhal, Hajatlan kövihal, Héjatlan kövihal, Kavicsshal, Kőmaró koltó, Könyhal, Kövecshal, Kövi, Kövicsík, Kövihal, Kűhal, Ményhal.

Pelecus cultratus — Sugár kardos. — Balatoni héring, Balatoni keszeg, Gallakeszeg, Garda, Gárdakeszeg, Gardakis, Gargya, Garda, Görbepaducz, Gyargya, Héringhal, Hosszúkeszeg, Karda, Karda-keszeg, Kardkeszeg, Kardos, Kaszakeszeg, Korda, Lánakeszeg, Lannakeszeg, Szabó, Szabóhal, Vágóhal, Vezérgarda.

Perca fluviatilis — Csapó süger. — Bules, Dibbancs, Dóber, Dúbár, Dúber, Dúbér, Fésűshal, Kándró, Kőrmőshal, Parcs, Persli, Persling, Rappi hóhér, Réti durbins, Sigér, Singér, Súdér, Süger, Süger, Sügre.

Petromyzon fluviatilis — Folyami ingola. — Firis, Fizis, Folyóvízi orsóhal, Ingola, Ingolna, Kigyóhalacska, Kilencszemű hal, Olajhal, Olhal, Orsóhal, Szívóhal, Vakcsík, Vak ingola. (A vak jelző csak lárváját illeti, mert a kifejlődött állatnak elég feltűnő szemei vannak.)

Petromyzon planeri — Planer-ingola. — Népies neve nincs, illetve a nép az előző faj neveit erre is alkalmazza.

Phoxinellus croaticus — Horvát cselle. — Magyar népies neve nem ismeretes. (Eddig csak Horvátországban találták ezt a fajt.)

Phoxinus laevis — Fűge cselle. — Cselle, Csetri, Egri, Egrihal, Egri ponty, Pelehal, Putri, Tökhal.

Rhodeus amarus — Szívárványos ökle. — Keserűhal, Lapistyán, Laponya, Ökle, Petikehal, Pohé, Sárogllya, Szent Péter hala.

Salmo fontinalis — Amerikai pataki száibling. — Pataki száibling, Száibling.

Salmo hucho — Dunai galócza. — Gadócza, Gadoczi, Galócza, Hukó, Retke.

*) Österr. Fischerei-Zeitung. Nr. 5. 1918. p. 21—22.

Scardinius erythrophthalmus — *Piroszemű kele*. — Aranyhal, Bikkely, Bódorkeszeg, Búzaszemű keszeg, Búzaszemű kárász, Czompókhal, Dunakeszeg, Gaisztákeszeg, Gelesztákeszeg, Kárászkeszeg, Kelehal, Kele, Konczhal, Nemzetihal, Pirka, Piroka, Piroslókeszeg, Pirosszárnyú keszeg, Pirosszárnyú konczér, Pirosszárnyú ponty, Szörkeszeg, Vereskeszeg, Veresszem, Veresszemű hal, Veresszemű keszeg.

Silurus glanis — *Leső harcsa*. — Dunai harcsa, (Tógazdaságokban megkülönböztetésül az amerikai Törpeharcsától) Harcsa, Paraszfaló; fajtái: Pozsárharcsa, Pumaharcsa, Sárgaharcsa; ivadéka: Harcsapundra.

Squalius cephalus — *Fejes domolykó*. — Domolykó, Domorkó, Egérfogó, Fejékeszeg, Fejeshal, Fejesponty, Jác, Jász, Jászkeszeg, Jászponty, Jáz, Keling, Lógga, Nagyfejűhal, Nagyfejű keszeg, Száp, Süítő, Telea, Telen, Telény, Tomolykó, Tömpekeszeg, Törő.

Squalius leuciscus — *Nyúldomolykó*. — Népies magyar neve nem ismeretes.

Telestes agassizi — *Agassiz-csabak*. — Magyar népies neve nem ismeretes.

Telestes polylepis — *Sokpézű csabak*. — Magyar népies neve nem ismeretes. (Eddig csak Horvátországban találták ezt a fajt.)

Thymallus vulgaris — *Pénzes pér*. — Lepényhal, Márnafiú, Ón, Ónhal, Pénzes, Pénzespisztráng, Pérhal.

Tinca vulgaris — *Nyálkás czompó*. — Czigányhal, Gyászeszeg, Haldoktor, Sárhal, Tathal, Vargahal, Varjúhal, Zöldike.

Trutta fario — *Sebes pisztráng*. — Pisztráng.

Trutta iridea — *Szivárványos pisztráng*. — Amerikai szivárványos pisztráng.

Trutta salar — *Lazacpisztráng*. — Lazac, Loszos pisztráng.

Umbra krameri — *Lápi pócz*. — Bobálik, Bobály, Ebhal, Ebi hal, Kutyahal, Peczehal, Pócz, Póczhal, Ribahal.

2. Magyar népies halnevek.

Angolna — *Anguilla vulgaris*. Ángvilla (Komárom) — *Anguilla vulgaris*. Apáczafuró (Szentés) — *Aspro streber*. Aranyhal — *Carasius auratus* (Bódva mentén) *Scardinius erythrophthalmus*. Aranypotyka, lásd Aranyhal. Arsóhal (Latorcza mentén) — *Aspro streber*. **Bábacsík** — *Cobitis taenia* (nyurga változat). Babajkó (Balaton-mellék) — *Cyprinus carpio* ivadéka. Bagókeszeg, I. Bagolykeszeg. Bagolykeszeg — *Abramis sapa* (nagy szemérről). Baing (Szatmár) — *Aspius rapax*. Bajuszos orsó fark — *Nemachilus barbatulus*. Baksa (Tiszamentén) — *Aspius rapax*. Balatoni hering — *Pelecus cultratus* (Herman O. szerint). Balatoni keszeg — *Pelecus cultratus* (dr. Vutskits szerint). Balin (különösen a Dunamentén) — *Aspius rapax*. Balin keszeg — *Aspius rapax*. Balin, Balin keszeg — *Abramis ballerus*. Balin (Bódva mentén) — *Squalius cephalus*. Bálind I. balin. Bálint I. balin. Balling I. balin. Bandár (Budapest, Baja) — *Lucioperca volgensis*. Baráfi. sz (kivételesen *Aspro streber* is) — *Aspro zingel*. Bárdkeszeg (csak a nagypéldányok Balaton) — *Abramis brama*. Barnacsík (Szamos- és Marosmentén) — *Misgurnus fossilis*. Barsóka (Balatonmentén) — *Acerina cernua*. Bartafiú (Szatmár vm.?) — *Barbus petényi*. Baszárkeszeg (Komárom) — *Abramis ballerus* ivadéka. Békahal — *Cottus gobio*. Bikkely — (valószínűleg) *Scardinius erythrophthalmus*. Bobály (Komádi, Sárrét, Bihar) — *Umbra krameri*. Bódorkeszeg — *Scardinius erythrophthalmus*. Bódorka (Apatin, Dunamentén) — *Leuciscus rutilus*. Boin I. Balin. Bolén I. balin. Bolyin I. Balin. Bordély — *Blicca bjoerkna* (?). Borholy (Nagy-Dobrony) — *Acerina cernua*. Boti I. Botos különte. Botos különte (Erdővidék, Oltmentén Herman O.) — *Cottus gobio*. Bőke (Balaton) — *Leuciscus rutilus*. Bőkle (Dunamentén, Komárom) — *Alburnus lucidus*. Brána (Bánffyuhnyad) — *Barbus fluviatilis*. Búczó (Tiszamentén) *Aspius rapax*. Búczókeszeg (Tiszamentén) — *Aspius rapax*. Bules (Apatin, Drávatorok) *Perca fluviatilis*. Butikó (Udvarhely vm.) — *Cottus gobio*. Búzaszemű kárász (Győr) — *Scardinius erythrophthalmus*. Búzaszemű keszeg (Dunamentén) — *Scardinius erythrophthalmus*. Búzaszemű keszeg (Dunamentén az előbbivel összetévesztve) — *Leuciscus rutilus*. Búke (Balaton) — *Leuciscus rutilus*. (Folyt. köv.)

Tengeri halászat Fiume környékén.

(Második s befejező közlemény.) *)

II. *Schreiber G.*, a horvát-szlavon kormány halászati referense *dr. Gast* fejtegetéseivel szemben bevezetesképp kiemeli, hogy a mótoros halászat elleni fellépésnek rendkívül komoly alapja van; a horvát tengerpart lakosságának a Karsztvidéken sem mezőgazdaság, sem állattenyésztés nem nyújthat kárpótlást a tengeri halászat esetleges tönkretételéért, ez ránézve a megélhetés kérdése.

*) L. „Halászat” f. évi 16. számát.

Schreiber G. szerint a mótoros halászat üzésére alakult társaságok tisztán üzleti szempontból ítélik meg a dolgot s rájuk nézve nem életkérdés egy-egy vízterület kizsákmányolása, egyszerűen más vizekre viszik hajóikat. Ezzel szemben a hatóságoknak kötelességük a honi vizek halászatának jövőjét is biztosítani.

Tévesnek mondja *Schreiber G.* azt az állítást, mintha az olaszok a horvát csatornáknál halásztak volna; azok épp úgy, mint az 1852 m. széles parti sáv mindig tilalmasak voltak számukra s csak az itteni mótoros bárkák halásztak azokban. Aztán az olaszok tilalmi időt tartottak évenként áprilistól-októberig, szélcsendben egyáltalán nem tudtak halászni, ellenben a mótoros bárkák éjjel-nappal, tekintet nélkül az időjárásra szűrték a vizet egész éven át a „chochia”-val (fenéken húzott háló), a hatóság által kibocsátott tilalmi rendeletek ellenére is.

A mikor 9—10 év előtt a mótoros halászat céljából társaságok kezdtek alakulni, az első években természetesen igen bővekek voltak a fogásaik. Az elért eredményeket látva, nagy mohósággal kaptak az emberek a mótoros halászatot. De csakhamar beállott az ellenhatás, a fogások s azzal együtt a bevételek is csökkentek s a kisebb társaságok bizony belebuktak. Ime, így nyilvánult a tengerparti vizek *halállományának megfogyása*.

Schreiber G. szerint a mótoros erővel húzott fenék-hálónak minden korlátozás nélkül való használata a dinamiton kívül a legkárosabb a vizek halászatára.

A mótorosok zajára vonatkozó külföldi példák nem mondanak semmit, mert ott mások a viszonyok. *Schreiber* saját közvetlen tapasztalatait sorolja fel, a melyek nyilvánvalóvá teszik, hogy a világítóbárkakkal megközelített vándorhalrajokat a mótoros bárkák zaja elriasztja, szétszórja s elfogásukat tehát vagy teljesen megghiúsítja, vagy legalább sokkal fáradságosabbá teszi. Egyáltalán utal *Schreiber* a közismert tapasztalatokra, hogy a halakat *mindenféle zaj, láрма, még a beszélgetés is* riasztja s így *különösen a mótoros bárkák zakatolása is, nyilvánvaló tehát, hogy azok a halak vonulását nagyon is zavarják*.

Igaz ugyan az, a mit *dr. Gast* a „sovány” s „kövér” esztendőkről mond, de igaz az is, hogy *a mótoros halászat üzése óta a horvát tengerpart vidékén „kövér” esztendő nem volt*.

A közölt fogási statisztikával szemben megjegyzi *Schreiber*, hogy a halak mennyiségét sohasem állapították meg hatóságilag, hanem egyszerűen a halászok bemondása szerint írták össze a fogásokat; ezek az adatok nem megbízhatók s semmiféle következtetésre alapul nem szolgálhatnak. De ha csakugyan több lenne is az utolsó években a fogás, az csak a túlhaltott, nagy erővel, mótorokkal folytatott halászatnak lehetne a következménye, de nem a halállomány gyarapodásának.

Garády tanárral szemben felhossa *Schreiber*, hogy a vándorhalak az 50 m. távolságban felbukó delfin elől is menekülnek, pedig ilyen távolságra bizonyára nem látják ezt a rablót, hanem csak *hallják és érzik* a vízben támadt *zajt*.

A 10 mm. szembőségű háló ártalmatlan volta pedig csak elméletben van meg. Nedves állapotban a szembőség 7—8 mm., de a szemek a halászatnál nem szabályos négyzetek, hanem a háló erőteljes húzásánál összelapulnak s a beiszapolódott, eldugult háló valószínűleg falat alkot, a melyen semmiféle ikra, ivadék, lárvá vagy apró hal át nem hatolhat, hanem benne marad.

Schreiber a „chochia“-val való halászatnál vizsgálta a háló tartalmát 3—5 órás húzások után, miután a halakat kiürítették a hálóból; azt találta, hogy tömördek 10—70 mm. nagyságú zsenge hal, ikra és ivadék maradt a szítákon, a melyeken a háló iszapját átszűrte.

Felemlíti aztán *Schreiber*, hogy tévedés az, mintha a parti zónát kímélte volna a motoros halászat. Egy sereg rendőri eset tanúskodik az ellenkezőről.

A halállomány fogyásának igazolására felhozta *Schreiber*, hogy míg 1910-ben egy hálózásból 28 láda hal (à 11 kg.) került ki a Jablanac melletti vizekből, 1912-ben már csak 10 láda, 1918. januárjában pedig három pár motoros bárka reggel 8 órától este 5 óráig átlag mindössze 18 ládát tudott fogni.

Bikvenicától Senjig terjedő részen, a hol pedig sokkal gazdagabb volt a halállomány, még szomorúbb a helyzet. A motoros halászat első éveiben egy pár motoros bárka egy húzásra 50—80 ládára való halat fogott; ebben az esztendőben ugyane vizen átlag már csak 13 láda volt a zsákmány s annak egy része olyan apró vegyes hal, a melyet azelőtt egyszerűen visszadobtak a tengerbe.

A ragadozó halakkal együtt, a melyek gyérítését *dr. Gast* előnyösnek tartja, az intenzív motoros halászat más halakat is fogyasztott. A motoros halászat előtti időben fenékhorggal három bárka 5 métermázsza fenéken élő halat is ki'ogott naponként. Az 1917. évben a hadihalászati üzem Senjiben 1000 horgos készséggel próbálkozott; háromszor helyezték át a csatornában s egész nap mindössze 3 darab halat fogtak, valamennyi többi csali érintetlen volt.

A nagyon értékes „scampo“-t sem kímélték, mert bizony halásztak a motorok a tilalmas parti zónában is. Itt aztán idézi *Schreiber* a maga igaza mellett *Garády* tanár szakvéleményét az adriai „scampo“-ról. Ebben megállapítja *Garády*, hogy a *Morlacca* csatornában való motoros halászat milyen pusztítást visz véghez a scampióállományban, a mi annál sajnálatosabb, mert ez a csatorna a fiumei öböl scampiszállítója. Ha ott megfogja a scampit, akkor a fiumei öbölben sem fogják fogni ezt a nagyértékű rákféleséget.

Mindent összefoglalva, *Schreiber* is intézkedéseket kér a motoros halászat ellenében, de legfőképpen azért, mert a halászatnak ezt a módját *károsnak* tartja. Károsnak azért, mert:

1. Zavarja a vándorhalak vonulását, a vonuló rajokat elriasztja s kisebb csapatokba szórja szét.

2. Elpusztítja a fenéken ülő s a fenék felett lebegő halikrát, ivadékot, lárvát; tönkreteszi a halak tartózkodási s táplálkozási helyeit a tengerfenéken az algák megsemmisítésével.

Mindezek miatt szükséges, hogy:

1. A motoros bárkák köteleztesse a világítással halászó bárkák kikerülésére.

2. Tiltalom állapíttassék meg a motoros halászatra április 15-től október 15-ig, mint a vándorhalak legfőbb vonulási idejére s az ívás legfőbb időszakára.

3. Kíméleti területek állapíttassanak meg, egész csatornaszakaszokra kiterjedőleg; az egy tengeri mértföldre terjedő horvát tengerparti vízben a motoros halászat egyáltalán tilalmas legyen.

4. A scampóra különleges védelmi rendelkezések lépjenek életbe; ikrás példányok s bizonyos méreten alól lévő példányok a vízbe visszadobandók, az ilyen példányok árusítása tilalmaztassék.

5. A húzóhálók szembősege szabályoztassék.

6. Büntető rendelkezések lépjenek életbe.

TÁRSULATOK. EGYESÜLETEK.

A **Liptómezei vágvízi halászati társulat** mint utólag értesülünk, a május hó 21-én Liptószentmiklóson *Thuránszky Zoltán* elnökle alatt tartotta rendes közgyűlését; sajnálattal vették tudomásul a nyugalomba vonult Orosz Antal főerdőtanácsosnak az elnökségről való lemondását, akinek buzgó működését jegyzőkönyvileg köszönték meg és elnökké de Pottere Gerardot, liptóújvári kir. erdőtanácsost választották meg. Az új érdekltségi kimutatás tárgyalása és a múltévi zárószámadások jóváhagyása után a jövő évi költségvetést 1175·14 K bevétellel és 1151·00 K kiadással (halőrök jutalmazására 420 K-t) irányozták elő. Fedezetül kat. holdankint 100 fillér tagsági járulékot vetettek ki, mely azonban az illető jogtulajdonosok haszonbérrekesedéséből rövid úton is levonható. A társulati vízterület hét szakaszában összesen évi 4291 K-ért teljes 10 évre van bérbeadva sporthalászoknak, kik évenként nagyobb mennyiségű pisztrángivadékokat becsátottak ki vizeikbe. (—gh.)

Az **Esztergomi halászati társulat** f. évi szeptember hó 3-án tartotta *Sólyomy Lajos* elnökletével rendes évi közgyűlését Esztergomban. Wimmer Imre polgármester nyugalomba vonulván, elnöki tisztjéről lemondott. Az igazgatói jelentés szerint az orvhalászat ma jobban dívik, mint valaha, nagyban folyik a dinamizálás is, nagyrészt a katonai szolgálatot teljesítő egyének űzik. Az elmúlt háborús évek alatt a társulat kizárólag az állami támogatásként kapott fogassüllőikrákat helyezte ki, a kiköltés kedvező volt. A halászati tilalmak betartása iránt a társulat szigorú intézkedéseket tett; a szomszédos vízterületeken azonban sok a kívánni való. A lefolyt évek számadásai szerint a bevétel 2594·10 K-ra, a kiadás 803·05 koronára rúgott. A jövő évi költségeket 850 koronával irányozták elő s ehhez képest a tagok évi járulékát kat. holdanként 8 fillérben állapították meg. Elhatározta a közgyűlés a társulati vízterület egységes értékesítését s ehhez képest az üzemterv módosítását. Végül a tisztújítás során elnökké *Sólyomy Lajos* jószágfelügyelőt, alelnökk-igazgatóvá pedig *Pisuth Aladár* intézőt választották meg. k.

A **Bénygaramtoroki halászati társulat** f. évi szeptember 3-án tartotta Esztergomban rendes évi közgyűlését *Sólyomy Lajos* elnökle alatt. Az igazgatói jelentés szerint a társulat vízterülete bérbe van adva s a haszonbért pontosan be is fizetik. Az orvhalászat miatt itt is sok a panasz. A lefolyt évi számadások szerint 1283·04 K bevétellel szemben 1032·20 K kiadás merült fel. A jövő évi költségeket 200 koronával irányozták elő s ehhez képest a tagok évi járulékát kat. holdanként 50 fillérben állapították meg. k.

A **Lévai járási garamvízi halászati társulat** f. évi szeptember hó 17-én tartotta Léván rendes évi közgyűlését *Huberth Vilmos* elnökle alatt. Az igazgató évi jelentése szerint a szakaszokra osztott és bérbeadott társulati vízterület haszonbérrei rendszeresen befolyt. A halállomány védelme érdekében a szükséges intézkedések megtörténtek; a társulat maga is alkalmazott ugyan egy halórt, de az az év végén szintén bevonult katonai szolgálatra. Bár a csendőrség is a társulat megkeresésére az őrzést illetőleg hathatósan közreműködött, az orvhalászatot teljesen elnyomni még sem lehetett. A lefolyt évi számadások szerint 3407·52 K bevétellel szemben 1821·71 K kiadás merült fel. Elhatározta egyébként, hogy a feljelentések jutalmazásaként a megye területén működő 3 csendőrs részére 150 K-t kiutalványoz. A jövő évi költségeket 2610·31 K-ban állapították meg s ehhez képest a tagok évi járulékát kat. holdanként 10 fillérben állapították meg. A jelenleg fennálló haszonbér szerződések ez év végén lejárván, a közgyűlés elhatározta, hogy a társulat kötelekébe tartozó vízterületet 1919. évi január 1-től kezdődőleg hat egymásután következő évre nyilvános árverésen bérbeadja. k.

A **Miskolczi vidéki sajtóvízi halászati társulatnak** szept. 15-re hatóságilag összehívott közgyűlésén *dr. Görgey László* vm. főjegyző elnökle alatt egyhangúlag megválasztották elnökké *dr. Hodobay Sándor* polgármesterhelyettes, alelnökké *Kerekes György* sajtókeresztúri körjegyző és igazgatóvá *Somogyi Nándor* miskolczi m. kir. adó-

ellenőr. Az üzemterv megállapításával összefüggésben a társ. vízterületet nyolcz bérleti szakaszra osztották fel, melyeknek mielőbbi bérbeadására az elnökséget felhatalmazták. Az évi költségvetést 800 K kiadással irányozták elő, melynek fedezetére kat. holdanként 70 fillér tagsági járulékot vetettek ki. (—gh.)

VEGYESEK.

Haldoklik a tiszai halászat. „Senki sem törődik vele.” E cím alatt olvassuk a „Kecskeméti Lapok”-ban többek között a következőket:

„A közelmúlt napokban kimentem a tiszai halászat egyik közeli híres helyére a Szikra tóserdő mellett elterülő holt Tiszára. Most nincs szezonja a halászatnak, de azért azelőtt ilyenkor sok halászt lehetett látni, kik többféle kisebb és nagyobb hálókival, varsáikkal felkészülve buzgón fogták ki a jóízű halakat. Péntekre öt halárús is jött be a kecskeméti piacra. Már régóta nem láttuk az öblös lajthoz hasonló haltartályokat a református templom előtt. Hova lett a hal? Hiszen méregdrága és megis vennék az emberek, akár mennyi is volna, mégsem lehet kapni egy árva pontyot sem.

A tóserdő melletti holt Tiszánál, Szikra környékén szétszórtan lakó halászoktól könnyen meg lehet tudni a megfajtást.

A hálók ma meg nem fizethetően drágák, a halászok 90%-a pedig bevonult. Míg a békeidőben 120 koronából teljes hálózati felszerelést lehetett vásárolni, ma ugyanezt tízezrekért sem lehet beszerezni. De ez még nem volna baj, mert a hal drága és minden megtérülne. Nagyobb baj az áruhiány. A halászok megvennék a hálókat bármilyen drága pénzen, de nem lehet kapni. Legalább ők is ismerik a beszerzési forrásokat. Szerszám nélkül pedig nem lehet dolgozni. Az áruhiányt és drágaságot, mely ennél a foglalkozási ágán aránytalanul nagyobb mértékben lépett fel, még a munkaerő hiánya tetőzi be. Ez persze országos baj. Tudvalevőleg a férfiak bevonultak. Felmentésükről még soha nem volt szó. Mindennel törődtek, csak a halászzal nem. A halászat az állam mostohája.

Azelőtt számos nagy és kis halász dolgozott nagy felszereléssel. Jelenleg két kis halász szokott néha kijárni a holt Tiszára. De a mit fognak, azt nem hozzák be a piacra, hanem a környék lakóinak adják el zsírért és sok olyan meg nem fizethető ritkaságért.

A Tiszában pedig van hal, de senki sem halászsza. Nagyon, de nagyon meg kell szívlelni a halászat ezen haldoklását a vezetőférfiaknak. Nem szabad most ilyen nagy hústömegről megfeledekezni. Hiszen ma minden falat kenyér, minden deka hús megbecsülendő, annál inkább, ha métermázsákról van szó. A halászok nyomorognak, a halászat pang, hal pedig van. Állami pártfogásra van szükség.

Nagyon helyes dolognak tartjuk, ha a napisajtó is ráirányítja figyelmét az „állam mostohájá”-ra s tájékoztatja a nagyközönséget, hogy a halászat is minő háborús nehézségekkel küzd. Mert a nagyközönség általában még most sem érti, hogy miért van joga a halnak is olyan drágának lenni, mint minden egyébnek, mikor a hal magától terem a vízben!

De azt már kevésbé tartjuk helyesnek, hogy minden bajért az „államot” tegyük felelőssé s mindent, de mindent az „államtól” várjunk. Egy kicsit tág fogalom az az „állam”. A kecskeméti tiszai halász s az állam között még van egynémely intézmény, a melynek segítségével azok a tiszai halászok is tudnának valamit enyhíteni a maguk baján. Először is ott van a tiszai halászat tulajdonosa: Kecskeméti városa; ha felmentésekről van szó, az csak onnét a helyi hatóságtól indulhat ki jogosan s eredményesen. Aztán ott van a „Szolnokvidéki alsótiszai halászati társulat” is, a melynek hatáskörébe a Kecskeméti határába eső Tisza-szakasz tartozik, igen derék ügybuzgó férfiak vezetése alatt, a kik bizonyára segítőkészen nyújtanak a hozzájuk forduló halászoknak. Ott van az Országos Halászati Egyesület is, a melynek révén néhány száz halász jutott már hálóanyaghoz, legújabbán még halászcizmához is. Nem lehet hát éppen azt mondani, hogy a halászzal „senki sem törődik”. De hát a példabeszéd szerint, még ha az Istentől várjuk is a segítséget, ő is csak akkor segít, ha magunk is segítünk magunkon. A sült galamb, különösen manapság, senkinek sem repül a szájába. A „Kecskeméti Lapok” cikke legjobban mutatja, mennyit mulasztottak a halászok, hogy még csak tudomást se vettek arról az évek óta fennálló országos egyesületről, a melynek keretében érdekeiket egyesült erővel a legjobban megvédehetnék.

Halarak szabályozása Ausztriában. Az osztrák „Reichsgesetzblatt” f. évi szeptember 8-i száma közli a népelelmezési hivatal rendeletét a halarak szabályozásáról (CLXI. St., Nro 326). A szabályozás az osztrák halászati egyesület ama javaslata értelmében történt, a melyet a „Halászat” f. évi 16. számában már ismertettünk. A decemberre a haltartókban megállapított árak havonként ezután 10 K-val emelkednek, úgy hogy pl. az áprilisban átvett halakért az alapárhoz még 40 K számítandó.

A kereskedők részére engedélyezett többlet kilogrammonként 3 K.

A 1/2 kg.-mon alóli pontyot nem szabad éllelmezés céljára eladni.

Fehérhalak legmagasabb ára kilogrammonként a fogyasztók részére való eladásnál:

1. ha tógazdaságokból kerülnek ki mint mellékhalak — 2.— K,
2. ha folyókból vagy természetes tavakból származnak:
 - a) közönséges fehérhalaké 4,50 K,
 - b) a dévéré, márnáé, őné 1/2 kg.-on felüli nagyságban 6,50 K.

Tógazdasági halak árának szabályozása Németországban.

A folyó évi szeptember hó 14-én kiadott rendelet szerint Németországban a tógazdaságokból származó ponty termelői árát a feladó állomáson, a vagonba berakva, 50 kg.-ként 220 márkában, a czompótt 250 márkában állapították meg. A fogyasztók számára való kiseladásoknál

1/2 kg. ponty ára 2.80 márka,
1/2 „ czompó „ 3.20 „

Ha a nagykereskedelem közvetíti az árút, a községi kötelekek a termelői árát pontynál 50 kg.-ként 265 márkára, czompónál 300 márkára, kiseladásoknál 1/2 kg.-ként, pontynál 325 márkára, czompónál 360 márkára állapíthatják meg.

A haltartókban őrzött halakért 1918. december 16-tól 1919. ápril 15-ig pontynál és czompónál havonként 50 kg. súly után 5 márka, 1/2 kg. súly után 0.05 márka felár számítható.

Fogyasztásra csakis 1/2 kg.-on felüli pontyot vagy czompót szabad eladni. Az e-en súlyon aluli anyag *tenyésztésre való ivadéknak* számít; ennek ára 50 kg.-ként

kőnyaras pontynál 1918. őszén 260 M, 1919. tavaszán 290 M
„ czompónál 1918. „ 290 „ 1919. „ 320 „

Egynyaras ivadéknak nincs az ára megállapítva.

Cottbus. Ebben a csinos német városkában gyűltek össze békében így ősz elején évente a német haltermelők és halkereskedők, hogy megtartsák — a halbörzét. Az utolsó években ugyan nem valami nagy eredménnyel járt a cottbusi halvásár; a termelők és kereskedők között oly tátongó úr támadt, a melyet barátságos alkudozással már nem igen tudtak áthidalni. De azért Cottbusban mégis csak találkoztak minden évben. A háború persze véget vetett aztán az üzletkötés minden lehetőségének; a halat, legalább a tógazdaságokból, lefoglalták, megállapították az árát s a központból szétosztatták. Az érdekeltek szabad elhatározásának e közben bizony nem nagy szerep jutott. Most azonban ez idén mégis népes gyülekezet került össze Cottbusban, szeptember 2-án, mikor a „Lausitzer Fischereiverein” évi közgyűlését tartotta.

Nem kevesebbről volt ott ugyanis szó, mint arról, hogy a háború után a haltermelők s halkereskedők fogjanak össze olyanforma szervezetben, mint a minő a háború alatt a „Kriegsgesellschaft für Teichfischverwertung”. Ily módon tulajdonképp közös érdekeltiséget alkotnának, szemben — a fogyasztóval. „Ring” volna ez a szó szoros értelmében. Megállapították, hogy a „ring”-től eredményt lehetne várni, ha a termelőknek legalább 80%-a belép abba. A kereskedőkkel való megegyezésnek azonban, úgy látszik, még egy komoly akadálya van s ez a *vám* kérdése. A termelők feltétlen védővámot kívánnak a háború után, a kereskedők pedig vámmentességet, mert úgy okoskodnak, hogy ők nem igen lehetnek meg a külföldi behozatal nélkül. Ez hát bizony elég nagy ellentét a két fél között s egyelőre nem is nagyon bízunk a tervezett összefogásban.

A gyűlés egyébként a ponty árát 1/2 kg.-ként az eddigi 2 márka helyett 2.50 márkában kívánja megállapíttatni. Ennek érdekében

küldöttséget menesztenek a birodalmi kormánybiztoshoz, a mely küldöttség vezetésére a schleswig-holsteini herceget és Hatzfeld herceget kéri fel. Úgy látszik, erős ellenzésre számítnak a kormánybiztos részéről. (A halarak megállapítása időközben már megtörtént, l. az előző közleményt! Szerk.)

A halosztás Bajorországban. Németországban tudvalevőleg a három hektárnál nagyobb tőgazdaságok hala le van foglalva. A haltermést központ osztja szét. Bajorországban, tekintettel a hústalan hetekre, úgy intézkedtek, hogy ezeket a halakat legfőképpen a nagyobb városok kapják, de oly kikötéssel, hogy a kiutalt halnak legalább a felét a nyilvános piacon árúsitassák ki. A halkereskedőket e tekintetben a legszigorúbban ellenőrzik s azoknak, a kik a részükre átengedett halat, mint a hogy eddig tapasztalták, vendéglőknek, vagyos magánosoknak adják el, természetesen a maximális áron felől, egyszerűen nem utalnak ki többé halat.

Halhulladék hasznosítása Németországban. A tengerentúli vidéektől való elzárás rákényszeríti a középeurópai hatalmakat, hogy a területükön termő nyersanyagokat a lehető legteljesebb mértékben kihasználják s veszendőbe semmit ne engedjenek menni. E tekintetben a németek, mint a kik leginkább rá is vannak utalva, járnak elől jó példával. Ott a halhulladékot, különösen a tömege-sebb tengeri halak fejét már a béke idején is feldolgozták *halliszté*; épp úgy a nagy fogások idején emberi táplálkozásra igénybe nem vett s így a megromlásnak kitett haltömegeket is. Ezt a hallisztet mind sertések, baromfiak és halak takarmányozására használták fel. A hallisztel egyidejűleg készült a *haltsír* is, amennyiben a halhulladékból előzőleg mindig kivonták a zsíros anyagokat. A *halmájolaj* készítésére is külön berendezések voltak már.

A háborús viszonyok folytán az a nagy változás állott be a halhulladék feldolgozásában, hogy abból *emberi táplálkozásra* alkalmas kivonatokat, *levesízest* készítenek; a kivonat általában mindenféle étel elkészítésénél hivatva van a hús és zsír hiányát, jobban mondva, ízét pótolni. A halhulladék az ilyen célra való feldolgozásnál a legteljesebb fizikai és vegyi átalakuláson megy át s a végső készítmény az eredeti anyagtól teljesen különböző valami, mindössze csak annak hasznos alkotóelemeit tartalmazza. A halhulladékból készült ételkészítmény tehát teljesen kifogástalan úgy összetételét, mint ízét illetőleg. Természetesen, hogy a gyártásnál a leg-szigorúbb ellenőrzésre van szükség.

A *levesízest* készítése annyira bevált Németországban, hogy állattakarmányozás céljaira csak igen kevés hallisztet engednek át. E tekintetben a halgazdaságokkal tesznek elsősorban kivételt, amennyiben kizárólag *halivadék* felneveléséhez utalnak ki bizonyos mennyiséget, úgy okoskodván, hogy az így felhasznált halliszt tulajdonképp jó tőkebefektetés az emberi ételmezés terén is, mert azzal, hogy elegendő halivadék nevelésére megadják a módot, az emberi táplálék gyarapodását segítik elő.

Természetes, hogy mindenféle halhulladék összegyűjtése és feldolgozása állami felügyelet alatt álló háborús szervezetek kezében összpontosul.

Budapesti halpiac. A piacon a rendes őszi lanyhaság észlelhető. Magánfogyasztás alig van. A mi hal elkél, vendéglőkbe megy. Mióta hústalan napokon szárnyast is szabad találni, a fogyasztás itt is felére apadt. A folyami halászat kevés eredménnyel jár, a vízállás folytonos váltakozása rossz hatással van a fogásra. Mindenfelől érkezik a panasz: nincs ember és hálóanyag.

A mint beáll majd a hideg és nem lesz csizma — halászat sem lesz!

A téli szükséglet beszerzése körül nagy a bizonytalanság. A nagykereskedő nem mer kötést csinálni, mert magasak az árak. Sok termelő pedig még kedvezőbb konjunkturákra vár.

Az árakat kizárólagosan a külföldi kereslet hajtja magasra. Korai hal elég bőven került a piacra. Bécsbe is ment több vagonnal.

Az ukrainai és román halbehozatalra a szindikátus megalakult. Az ügykezelésre egy öt tagból álló bizottságot küldtek ki. E bizottság a forgalmi tőkét két millió koronában állapította meg, mely összeg az eddigi jegyzésekkel fedezve van. Egy részjegyzés maximum 200,000, minimum 20,000 koronában állapított meg.

A budapesti piac halárai nagyban:

Ponty élő nagy	20.—22.—	K
" " kicsiny	16.—18.—	"
Jegelt hal:		
Ponty, nagy	16.—20.—	"
" kicsiny	12.—14.—	"
Harcsa, nagy	24.—25.—	"
" kicsiny	18.—20.—	"
Csuka, nagy	16.—18.—	"
" kicsiny	12.—14.—	"
Süllő, nagy	24.—26.—	"
" kicsiny	16.—18.—	"
Kecsege	24.—25.—	"

Z.

200.000 darab
gyors növesű, átlag 3-5 deka-
gramm súlyú, egynyaras

TENYÉSZPONTYIVADÉK

(lehetőleg egy tételben) **ELADÓ,**
őszi szállításra

PAPP JÓZSEF haltenyésztő,
BUDAPEST, LÁGYMÁNYOS.

A lévai járási garamvízi halászati társulattól.
8—918. szám.

Halászati jog haszonbérbeadása.

A lévai járási garamvízi halászati társulat vizi területein gyakorolható

halászati jog

az alább megjelölt üzemszakaszok szerint **1919. évi január hó 1-től kezdődő hat évre** nyilvános árverésen az alábbi kikiáltási árak mellett haszonbérbe fog adni. A nyilvános árverés **Léván, a Bars megyei Népbank igazgatósági termében f. 1918. évi október hó 14-én d. e. 10 órakor** lesz megtartva.

Az üzemszakaszok és kikiáltási árak a következők:

1. Kiskoszmály felső határártól Marosfalva község alsó határáig terjedő, kb. 176 kat. hold területű I. üzemszakasz, kikiáltási ára 96 korona.
2. Kiskálna község jobbparti felső határártól Zsemmlér község bal part alsó határáig terjedő, kb. 396 kat. hold területű II. üzemszakasz, kikiáltási ára 288 korona.
3. Zsemmlér község balparti alsó határártól Nemesoroszi község balparti alsó határáig terjedő, kb. 217 kat. hold területű III. üzemszakasz, kikiáltási ára 168 korona.
4. Nemesoroszi község balparti alsó határártól Garamdamásd község alsó határáig terjedő, kb. 280 kat. hold területű IV. üzemszakasz, kikiáltási ára 168 korona.
5. Garamdamásd község alsó határártól Csata község alsó határáig terjedő, kb. 176 kat. hold területű V. üzemszakasz, kikiáltási ára 180 korona.

Az árverés részletes feltételeiről alulírott igazgató nyújt bővebb felvilágosítást.

Léván, 1918. évi szeptember hó 20-án.
Dr. Laufer Arthur,
halászati társulati igazgató.

Pontyot, czompót

élve szállításra saját speciális vagonjában, úgymint

mindenfajta halat

napi szállításra vesz a legmagasabb áron

K. u. k. Hoflieferant

A. HOFBAUER'S NEFFE

WIEN, I., CENTRAL-FISCHMARKT.

Hivatalos árjegyzés Budapest székesfőváros vásárcsarnokaiban és nyílt piaczaín.

Áringadozások kilogrammonként fillérben.

Az árú neve	1918. szeptember 9—14. között.			1918. szeptember 16—21. között.		
	Nagyban	A vásárcsarnokokban	A nyílt piaczkon	Nagyban	A vásárcsarnokokban	A nyílt piaczkon
		kicsinyben			kicsinyben	
a) Édesvízi élő hal.						
Ponty, nagy	2100—2400	2300—2600	} 1800—2400	2100—2400	2300—2600	} 1400—2400
" kicsiny	1800—2000	1800—2300		1800—2000	1800—2300	
Harcsa, nagy	2300—2500	2800—2800	} —	2300—2500	2800—2800	} —
" kicsiny	2000—2200	2200—2200		2000—2200	2200—2200	
Csuka, nagy	—	—	} 2000—2000	—	—	} 1400—2400
" kicsiny	—	—		—	—	
Fogassüllő, dunai	—	—	—	—	—	—
Kárász	—	1200—1600	1200—1600	—	1200—1400	1200—2000
Czompó	—	1400—2000	2000—2000	—	1400—2000	2000—2000
Márna	—	2000—2200	—	—	2000—2200	—
Keszeg	—	1800—1800	—	—	1800—1800	—
Pisztráng	—	—	—	—	—	—
Kecsege, nagy	—	—	—	—	—	—
" kicsiny	—	—	—	—	—	—
Apró kevert hal	—	—	1800—1800	—	—	—
b) Édesvízi jegelt (nem élő).						
Ponty, nagy	1600—1800	2000—2200	} 1200—2000	1600—1800	2000—2200	} 1000—2200
" kicsiny	1200—1400	1400—1800		1200—1400	1400—2000	
Harcsa, nagy	—	2800—3600	} 3000—3000	—	2800—3600	} 3400—3400
" kicsiny	2000—2500	2200—2400		2000—2500	2000—2600	
Csuka, nagy	—	1800—2400	} —	—	1800—2400	} 1800—2400
" kicsiny	—	1400—1800		—	1300—2000	
Fogassüllő, dunai	2000—2800	2800—3200	} —	2000—2800	2800—3400	} 2400—3000
" balatoni nagy	—	2600—2800		—	—	
" " kicsiny	—	2000—2400	—	—	—	400—400
Keszeg, balatoni	—	—	—	—	—	—
Garda, balatoni	—	—	—	—	—	—
Kárász	—	1000—1200	—	—	1000—1200	700—1200
Czompó	—	1200—1400	—	—	1200—1400	—
Márna	—	1400—1800	—	—	1600—1800	1800—1800
Keszeg	—	1000—1400	400—400	—	1000—1400	—
Pisztráng	—	—	—	—	—	—
Lazac, rajnai	—	—	—	—	—	—
Kecsege, nagy	2400—2600	3000—3400	—	2400—2600	3000—3400	—
" kicsiny	2200—2300	2600—3000	—	2200—2300	2600—3000	—
Söreg	—	—	—	—	—	—
Viza	—	—	—	—	—	—
Apró, kevert hal	—	600—1000	—	—	600—1100	600—1000
c) Rák.						
Folyami rák, nagy 1 darab	—	—	—	—	—	—
" " kicsiny 1 "	—	—	—	—	—	—

Tógazdaságok figyelmébe!

Veszek több ezer métermázsa élő pontyot, czompót, kárászt stb.

ZIMMER FERENCZ halászmester, cs. és kir. udvari szállító BUDAPEST, Központi vásárcsarnok. Telefon: 61—24

A SÁRDI TÓGAZDASÁG

Levélczím: Tógazdaság Sárd.

Sürgöncyzím: Tógazdaság Kiskorpád.

Vasutállomás: Kiskorpád.

ősz és tavaszi szállításra elad 1—2—3-nyaras javított wittingaui pontyot és anyapontyot, bajorországi aischgründi 1—3-nyaras és anyapontyot, japánpontyot (higo), aranyorfát, naphalat, amerikai törpeharcsát, 1—4-nyaras tavi czompót, fogassüllőt, megtermékenyített fogassüllőikrát és minden egyéb tenyészhalat.

A tógazdaság kizárólag csak tenyészhalat termel.

Árjegyzékkel szolgál a Tógazdasági Intézőség Sárd.